

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutio lutheriana super propositione deci[m]a tertia: de potestate pape

Luther, Martin

Lipsiæ, 1519

VD16 L 5781

Sequitur pulchra similitudo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32449

DECIMAETERTIAE CONCLUSIONIS,

Multis eget *solidā haberent causā, multis autē eget mendacium, ut verū appa*
reat. Itaq; tam inficius est iste Scenicus & poeticus Anacletus, ut Ce
phan, caput interpretatur, contra euentissimū & apostolicū testimo
niū Iohannis apostoli, qui dicit Iohan. ij. Intuitus eum Iesus dixit,
Tu es Simon filius Iohanna, Tu vocaberis Cephas, qđ interpretatur
Petrus. Pudet me, quod super hoc errore crassū, tantum negoti
um struitur. in quo simul indiligentes se fuisse euangelii lectores:
 IDEO non mirum, quod & falsos intellectores se ostendunt. Me-
 litus Leo supra petram, soliditatem intelligens, Vocabulum Ce-
 phe bene nouit. At hic, nec euangelistū, nec Canones recte intelligit.
 Est autē Cephe: teste Hiero: syrum vocabulum, significans soliditatē,
 quā græcus petrū vel petrā, id est, saxum vel rupem firmam transu-
 lit. At noster nugator, cephalen græce, pro cepha Syriace accepit,
 & tñ inter sacros canones, vel primus habetur. Nam in decretalibus,
 q̄s Greg. ix. & Bonif. viij. cōgesserunt, huic canoni suisq; similib; au-
 toritas tanta tribuitur, ut vix vna sit, quæ nō totū hunc spiret. Præ-
 tereo, qđ deinceps hanc formā successoribus traditā fabulatur, seruā
 dā a cæteris Ep̄is, oīno aliud nihil quā ambitiosissimū spirās affectū

Sequitur pulchra similitudo.

Pulchra simi- *ET NON solum in nouo testamento est cōstitutū, sed etiā in*
licitudo. veteri fuit, sicut scriptū est. Moses & Aaron in sacerdotibus eius, id
Moses et Aa- est, primi inter eos fuerunt.
ron.

Nō frustra *QVID audio: quā nō frustra hos canones lego, quā egregie di-*
hos canones scō scripturas intelligere. PRIMVM, qui vnum solum summum
excudit. sacerdotem in veteri lege noui, nunc didici duos fuisse primos. SE-
Vide nouā grāmaticā. gramaticā. CVNDO, etiā grāmaticā nouam vide, in sacerdotibus eius, idē est,
qđ primi inter eos fuerunt, cum hucusq; hoc versu psalmi, intellex-
rim nihil aliud dici, quā Mosen & Aaron sacerdotes, vel de numero
sacerdotū fuisse, sicut Samuel inter inuocantes nomen eius, nihil de
primitate vel cogitans. TERTIVM documentū, qđ summus sa-
cerdos veteris legis fuerit figura rho, pōtificis. Ap̄tus em̄ ad Hebra-
os, me mirū in modum decepit, cum vniuersis ecclesiæ doctorib; do-
cens, nō rho, pont, sed Christum solum fuisse per summū & vnum
pontificem significatum.

Sol; Christ; *VT HOC omittam, quod illis omnia in figura contigisse sci-*
summ; pōti- mus, & in nouo testamento figuram ille denuo reuocat, ut sit simi-
lex significa- lis figura vtriusq; testamenti, nihil iam vtrunq; ab vtroq; differēs.
tus.

Hicne de *Vror ego, diuinas literas ab his porcis, tam impudētē cōculcari, præ-*
Ruffino diui- sertim, sub nomine rho, pōtificis, & rho, ecclesiæ,
nar?

Similitudo *QVID autē hoc est: qđ duos primos sacerdotes in veteri testa-*
licet falsa, p- mento statuit, magno sui primatus detrimento? imitare qđ dicitis, &
batur. si falsum. Ite similitudo, & da etiā nunc duos primos. quomō vnum
primū probabis per duos primos? Vides ergo hos homines, eos fu-
isse, qui simplicitate fidei nostræ abusi, ausi sunt statuere, quicquid
vel somnare potuerunt.

IN FINE concludit, & eadem dexteritate rho, ecclesiam cardinē

vocat, in quo omnes ecclesie reguntur, domino disponente. & tan- dem fit finis hic. Nam ceteri canones, qui eadem spirant, horu nimirum influxu infecti, sic spirant.

NON possum aut omittere, quin & decretalem, vel vna adduca, vt appareat, quid prosit ecclesias regere, & scripturas sacras no intel- ligere. Sunt em & decretales, qua plurima frigidissima. ha maxie, qua maxima sunt in vsu. TRANSEO illam de cōstitutione. c. translato, qua puto sic a me vindicata antea, vt necesse non sit repete- re. Assumo onus illud. c. significasti de elect. vbi Archiepiscopus Pa- normitanus cum rege & regno Sicilia iustissime mirati, qd pallium accepturus exigeretur iuramentu. & vbi pulchra modestia, contra hanc infelicissimā exactionem, adduceret pceptu Christi & sta- tuta concilioru, talem accepit respōtionem & interpretationē scrip- turæ sanctæ a Paschale rho, pōtifice, hoc est a Notariis rhanianis.

MIRENTVR: inquit: dominu nostrum Iesum Christum, qui cum ouium suaru curam Petro comitteret, conditionem apposuit, di- cens. Si diligis me, paxce oues meas &c. ADEO percussu sunt pa- pæ & rhanianæ Curie proceres vnius huius Episcopi interrogatio- ne, vt quid respōderent, nō inuenirent: donec spiritus domini eos huc rotaret, vbi omnibus ostenderent, in lege domini, nec voluntatem, nec meditationem eis fuisse. Agam interim partes Archiepiscopi.

Si exēplū Christi placet & valet apud te, o Paschalis, cur nō imi- taris? Si nō placet, cur adducis? cur tu qd non cōtentus quærere, an di- ligat Christum, sine iuramento comittis oues Christi? Cum placeat exemplū, cur non sufficit & conditio: an melior & sanctior est cōdi- tio iuramenti, quā amoris? An plura speras eum facturum, qui coac- tus iurat, quā qui sponte amat? Christus soluit Petrum a lege & coac- tione voti & iuramenti, solam libertatis & charitatis in eo quærit fidem. Et tu libertatem tollens, lege iuramenti cogis: vbi est exem- plum Christi? vbi conditionis similitudo? Est per verbum diligere, intelligendum iuramentum?

Nunquid Christus a Petro iuramentum exegit pro rho, ecclesia? Quid hoc ad oues Christi, qd tibi iuratur, & ecclesie tuæ? Tuæ sunt oues, an Christi? At tu optime pater, an Christum diligit, prorsus nihil curas: sordet hæc tibi, vt vilissima cōditio: tibi vt fidelis sit, iu- ramēto astringis. Adhuc stat interrogatio Archiep̄i, non satisfecisti.

ADHVC quæritur, quo iure, hanc fidelitatē extorqueas. Tua respōtio, profundius te mergit & capit. Deinde, cui quæ so, tu iuras fi- delitatem? Cur facis & imponis alteri onus, qd digito non vis moue- re, cōtra, & charitatem, & legem naturæ?

DEINDE, adhuc quæstio etiā illa stat. Cur pæcedentes pōtifi- ces nō exegerunt iuramentu? Cur alii non præstiterunt? vnde noua ista exactio: vis dicame? Ex malæ fidei possessa potestate: conscientia metuit, iusticia nō suffragatur. Ideo quæritur vt cunctu solatiū & fir- mamentum.

ITAQVE hodie pōtificari nō licet, nisi iures rho, pōtifici h-

Sunt & de- cretales aliq frigidissima

In Actis.

Panormita- nus,

Si diligis me, paxce oues meas.

Exemplum Christi pro- bās, etiā imi- tetur. Christ? solā libertatis & charitatis fi- dem in Pe- tro quærir.

Tuæ sunt oues an Chri- sti?

Cui tu iu- ras fidelitatē?

Hæc diligen- tissime obser- ua.

DECIMAETERTIAE CONCLVSIONIS,

Nihil nostro seculo cū conditiōib⁹ christi.

delitate. Iurata autē fidelitate, mox dignus es pōtificari, siue diligas, siue pascas. has em̄ cōditiones Christus requirat, quid de iis nostro seculo; nec hoc curetur, an sanctus, doctusq; sit, an minus. solum sit seruus rho, ecclesie. Nō licet Christo libertatis Magistro seruire, nisi primum fias iuratum mancipium rho, curie.

SATIS est ab exemplo Christi didicisse, quālibet conditionē fratribus etiā iniquissimā, imponere pro libito. Ipsam vero Christi conditionem, ne syllaba quidem meminisse.

Nullus ē rho, pō, nisi diligat & pascat, ex sēctia Pal.

SED responde adhuc semel, Paschalis, tuo te iudicio peto. Si christus conditionē ibi posuit, vt dicis, iam tuo ore desinimus, Nullū esse rho, pōtificem, nisi diligat ac pascat: quia pactū & cōmissio conditionalis, si conditio non stet, non valet. Tuo ergo entymemate vtar. Archiepiscopus Panormitanus sine cōditione iuramenti præstiti in facto, non est Episcopus. Ergo nec tu Papa, nisi in facto primū præstitas cōditionem amoris & pascuæ. Quæ si vera sunt, iam in sexcentis annis non habuimus papam. Nullus em̄ docuit nos verbum del.

Vide, vt vrgat.

nec sufficit, qd promittas te amaturū, quia tibi nō sufficit promissio iuraturū. Sed sicut tu a fratre exigis conditionem in facto, ita nos noīe Christi maiorem hanc cōditionem exigimus in facto, aut tua autoritate papam negamus. Quid hic facies? vides ergo, quā impatiēs sit scriptura corruptionis, quā vanos ostendat eos qui se maculant.

O dolor, o pietas.

Noluit Paschalis vinci interrogatione, nec male egisse videri, & ignarus seipsum toto pōsticatu indignū redarguit. dumq; festucam fratri eruit, trabes suas nobis ostendit. Ista est ergo pastura, qd rho, omnia sibi insecunt, omnibus omnia imponunt, omnibus se subtrahunt, & qd atrocius est, non ad christum, sed ad seipsum nos cogunt. nō exigunt conditionem, qua christi libertatē pmittamus, sed qua sibi seruitutē iuremus. Quæ autē maior miseria ecclesie, quā nō amore, sed vi cōglutinati; pontifices nō benevolentia, sed potestate imperare? Subditos nō amore, sed odio & timore coactos seruire?

Festucā fratri eruens, suas trabes ostendit.

Miseria ecclesie.

Sed sequitur digna applicatio similitudinis.

Applicatio similitudis.

Si conscientiarū factor & cognitor sece etorū, cōditione hac vsus est, nec semel tm̄, sed & secundo, & vsq; ad cōtristationem, qua nos oportet sollicitudine, tantā ecclesie prælationem imponere fratribus, quorum conscientias non videmus?

Ironicos.

NEC mirū certe, quia Petrus, Paulus & alii apostoli, nō erant tam solliciti, tanta sollicitudine, quanta nunc sunt Rho. Deinde, quia cognouerunt forte cōscientias illorū, quos sacerdotes constituebant, nec exemplū christi adeo curauerunt. Nōne hoc est seipsum ridere? Sed nec christus, cuius oues sunt pprie, licet pro eis se traderet, nō tū fuit tam sollicitus, vt iuramentum a Petro exigeret, sed velut dormitans, dilectionem tantūmodo, rem sane leuissimā exegit. Quandoquidem, nisi iuramētū Paschalis charitati præponeret, sine dubio exemplo christi cōtentus esset, nec se oportere magis sollicitū esse quere retur; quā christū ipsum, qui & Iudam præposuit ouibus pascendis, quem malum esse nouit, atq; id sine conditione, Vides em̄, vt arguā

Christ⁹, qui animā p ouib⁹ posuit nō exegit iuramentū a Petro.

a minori, Christus exegit, quanto magis nos, quasi vero hoc aliquid ad rem pertineat, qd christus conscientias nouit, rho, pōtifex nō nouit: cum christ⁹ exemplū in hoc oibus p̄buerit imitandū. deniq; & nos nō nouimus conscientias rho, pontificis, iuret ergo & nobis cōditionem, Christi salutem.

ITER VM quæro, Si ignorantia cōscientiarū sola est causa exigendi iuramēti, Cur nō cogis, vt iuret se recte iurasse, idē sine fine; cum in nullo iuramēto cōscientiā eius noscas, recte ne iuret, an secus? Si autē ignorantia ista cōscientiā, nō mouet ad exactiōē iuramenti, qua fronte ignorantia cōscientiarū pro causa adducis? Quæ est ista mirabilis in vno hoie super eodē hoie, patientia & impatientia ignoratæ cōscientiæ? Si accepto iuramento, tantā administratiōē ei cedis, cur nō qd leuius erat, iuramentū cedis? An putas qd maior res sit iuramentū tibi præstitū, quā tantæ ecclesiæ administratiō?

Exigendi iuramēti ratio infinita,

Nō est tantū iuramentū, quāti est ecclesiæ administratiō.

Eo magis iuramentū relinquēdū, q̄ minus cōscientiæ notæ.

AD hæc, ignorata cōscientia debuit te quā tutissimū facere ad imponendam prælationem, vt eo magis relinqueres iuramentū, quominus conscientias nostri, ne forte ad periuriū cum cogeres, Gaudendum tibi fuit, hanc tibi a christo relictam libertatem, vt possis eis oues committere, quorum corda non nosti. Nunc per iuramentum secreta exploras, aut in periculum fratrem adducis, quorum verumq; grauissimum est, idē sine causa, nec propter deum, sed propter fidelitatem romanæ ecclesiæ.

DEMVM, si ignorantia est causa iuramenti, sequitur, si scires cōscientiam, male te exegisse iuramentum. At, cum quisq; de quolibet debeat optima præsumere, & charitatis sit omnia credere, hæc ipsa fides de fratris bonitate, certior est omni scientia, qd etiā si scires, diu scire non possis, credere autē semper possis

Quisq; de q̄libet optima debet præsumere.

VLTIMO, Nunquid post iuramentū nostri eius conscientiam eur ergo nō toto tempore tibi iurat, qui toto tempore causas iuramenti tibi præstat? Hæc dixi, vt videamus quid sit verbo dei nolle credere, & scripturas suo sensui aptare. quomō ego sperem apud rho, pont, esse ius interpretandæ scripturæ, qui tam manifeste scripturas in alieno sensu tractant? Vel, quid non obrineant in terra rho: Quid non audeant eorum nomine adulatores, si hæc persuasio eorum nos ceperit & euerterit, non licere scilicet eorum dicta cum iudicio legere, & eis solis interpretandæ scripturæ iura cōcessa esse. Tunc em̄ (vt Aug. verbo vtat) vere sine periculo primatus huius in ecclesia iudicatur: sed mirum, si nō deo & nobis illudatur. Absit, absit, ista plus quā

Cur hæc dixerit,

Quid nō audeant adulatores, si non licet pō, dicere cū iudicio legere?

Babylonica captiuitas.

Sequitur nunc oppositorū dissolutio.

Aiunt omne iurandū a dño in euāgelio esse prohibitū, nec ab aplis post dñm, nec in conciliis inueniri posse statutum.

Aiunt omne iuramentum prohibitū.

His t̄tibus insuperabilibus prostratus, quid dicat, audiamus. Quid est ergo, quod dominus subsequenter ait, Quod amplius est, a malo est? hoc enim amplius, vt exigamus malum, nos illo permittente compellit.

Qd amplius est a malo est.